

Bedömargruppens yttrande

Prövning av Stiftelsen Sankt Ignatios ansökan om tillstånd att utfärda kandidatexamen i religionsvetenskap och teologi

Bedömargruppens uppdrag

Stiftelsen Sankt Ignatios har den 16 september 2023 ansökt hos regeringen om tillstånd att utfärda kandidatexamen i religionsvetenskap och teologi. Regeringen har anmodat Universitetskanslersämbetet (UKÄ) att yttra sig om ansökan. // Vi, docent Tobias Hägerland (ordförande), Göteborgs universitet, lektor Heike Peter, Höskolan i Halmstad, professor emeritus Håkan Ulfgård, Linköpings universitet, professor emeritus Per-Arne Bodin, Stockholms universitet, arbetslivsföreträdaren Boel Hössjer Sundman (från och med 13 december 2023 till och med 8 mars 2024), stiftsprost och biskopsadjunkt, Stockholms stift och studenten Douglas Gustafsson, Uppsala universitet, har fått i uppdrag av UKÄ att granska ansökan.

Bedömargruppens arbete

Vår bedömning har gjorts utifrån de krav som ställs i högskolelagen (1992:1434) och högskoleförordningen (1993:100) samt utifrån de krav som finns sammanställda i *Vägledning för ansökan om tillstånd att utfärda examen* (2023). Uppdraget ligger inom ramen för det nationella systemet för kvalitetssäkring av högre utbildning (*Nationellt system för kvalitetssäkring av högre utbildning. Redovisning av ett regeringsuppdrag*, Rapport 2016:15). Underlag för bedömningen har varit Stiftelsen Sankt Ignatios ansökan om examenstillstånd, begärda kompletteringar inkomna den 24 februari 2024, ytterligare kompletteringar inkomna 7 och 22 mars 2024 samt intervjuer som genomfördes den 21 mars 2024. Vid detta tillfälle genomfördes gruppvisa samtal med utbildningsanordnarens ledning, utbildningsledning, studenter samt lärare.

Bedömningsprocessen

Utifrån underlagen har vi gjort en bedömning av utbildningarnas kvalitet genom att bedöma följande bedömningsgrunder:

- Huvudområdet
- Personal
- Utbildningsmiljön
- Resurser
- Styrdokument
- Säkerställande av examensmål

Bedömargruppens preliminära yttrande har skickats till Stiftelsen Sankt Ignatios på delning, för att påpeka eventuella sakfel. Delningstiden var 15 arbetsdagar. Det svar som inkom framgår av bilaga 2. Vi har tagit del av Stiftelsen Sankt Ignatios svar, och i de fall där vi gjort bedömningen att det varit relevant har ändringar gjorts i yttrandet.

Samlat omdöme

Sammantaget visar underlagen att bedömningsgrunderna Huvudområdet, Personal, Utbildningsmiljön och Styrdokument inte är uppfyllda vilket resulterar i omdömet inte tillfredsställande. Vi föreslår att UKÄ till regeringen föreslår att inte ge Stiftelsen Sankt Ignatios tillstånd att utfärda kandidatexamen i religionsvetenskap och teologi.

Bedömningsgrund	Omdöme
Huvudområdet	Inte uppfyllt
Personal	Inte uppfyllt
Utbildningsmiljön	Inte uppfyllt
Resurser	Uppfyllt
Styrdokument	Inte uppfyllt
Säkerställande av examensmål	Uppfyllt

För bedömargruppen

Tobias Hägerland
Bedömargruppens ordförande

Bilaga 1: Bedömagruppens motiveringar

Bedömningsgrunder

Huvudområdet

Omdöme: inte uppfyllt

Bedömningsgrunder

Angiven examen är reglerad och ryms inom examensordningen.

Huvudområdet är definierat i relation till den vetenskapliga grunden.

Utbildningens innehåll inklusive eventuella inriktningar har rimlig omfattning och avgränsning i förhållande till huvudområdet.

I ett rikstäckande perspektiv finns ett allmänt intresse av att examen får utfärdas.

Angiven examen är reglerad och ryms inom examensordningen.

Uppfyllt.

Lärosätet ansöker om tillstånd att utfärda kandidatexamen med huvudområde religionsvetenskap och teologi. Angiven examen, omfattande 180 högskolepoäng på grundnivå, är reglerad och ryms inom examensordningen.

Huvudområdet är definierat i relation till den vetenskapliga grunden.

Uppfyllt.

Huvudområdet, religionsvetenskap och teologi, är definierat i relation till den vetenskapliga grunden. I ansökan framhålls att lärosätet inte betraktar religionsvetenskap respektive teologi som två artskilda storheter, utan ser teologi som ”närmast en underavdelning till religionsvetenskapen med utgångspunkt i någon form av skriftlig eller muntlig tradition”. Religionsvetenskap och teologi innebär enligt lärosätet ”ett kritiskt studium av texter, beteenden, fenomen eller liknande som antingen hör samman med en religiös gemenskap ... eller ... med annan övertygelse”. Bedömagruppen menar att denna förståelse av religionsvetenskap och teologi motsvarar en vedertagen användning av begreppen vid andra lärosäten inom och utom landet.

Utbildningens innehåll inklusive eventuella inriktningar har rimlig omfattning och avgränsning i förhållande till huvudområdet.

Inte uppfyllt.

Utbildningens olika inriktningar beskrivs på varierande sätt i ansökan, vilket initialt har bidragit till viss oklarhet men som har förtydligats genom kompletteringar och intervjuer. Dels är utbildningen indelad i sex likställda specialiseringar: bibelvetenskap, religionshistoria, kristendomens historia,

systematisk teologi, praktisk teologi och religionsbeteendevetenskap. Dels är den organiserad som tre ämnen motsvarande ämneskollegierna vid lärosätet: bibelvetenskap med religionshistoria, kristendomens historia med systematisk teologi samt praktisk teologi med religionsbeteendevetenskap.

Denna utbildningsstruktur vittnar om en ambition att täcka in det innehåll som enligt gängse praxis i Sverige bör ingå i en kandidatexamen inom huvudområdet religionsvetenskap och teologi. Vid intervjuerna uttrycktes också avsikten att utbildningen ska vara kompatibel med de utbildningar i religionsvetenskap och teologi som ges vid andra lärosäten i landet.

Bedömargruppen finner dock att utbildningens faktiska upplägg och kursernas innehåll inte säkerställer den eftersträlvade kompatibiliteten. Basårets två terminer, varav den första ger en tematisk introduktion till religionsvetenskapen och den andra introducerar de sex specialiseringarna, tillgodoser endast delvis den bredd som bör finnas i en kandidatexamen inom religionsvetenskap och teologi. Fördjupningen förefaller tillfredsställande inom specialiseringarna bibelvetenskap, kristendomens historia, systematisk teologi och praktisk teologi. Däremot är den enligt bedömargruppens mening otillfredsställande inom religionshistoria och religionsbeteendevetenskap.

Inom religionshistoria är kursutbudet begränsat och fast undervisande personal saknas. Den otillräckliga kompetensen inom religionshistoria avspeglas enligt vår mening i kursen Asiatiska och antika religioner. Antikens religioner figurerar endast i kurstiteln och i titeln på en bok i litteraturlistan. Varken beskrivningen av kursens innehåll eller lärandemålen berör antikens religioner. Asiens religioner ges inte heller något företräde i innehållsbeskrivning och lärandemål, vilka snarare tyder på att kursen handlar om världsreligionerna generellt. Det sista lärandemålets essentialiserande formulering ("the idiosyncratic essence of a particular religion") är anmärkningsvärd i ett religionshistoriskt sammanhang. Flera av de andra kurserna i religionshistoria ägnas åt judendomens och islams förhållande till kristendomen och till varandra, snarare än åt respektive religiös tradition i dess egen rätt. Här ser bedömargruppen en risk att studenternas förståelse av de icke-kristna religiösa traditionerna blir selektiv och vinklad. Lärosätet har vid intervjuerna förtydligat att de med religionshistoria främst förstår studiet av de abrahamitiska religionerna och interaktionerna dem emellan. Bedömargruppen menar att en sådan förståelse av religionshistoria är alltför snäv i förhållande till etablerad akademisk tradition.

Också inom religionsbeteendevetenskap är fördjupningen otillfredsställande. Bedömargruppen noterar att kurserna Religionspsykologi och Religionssociologi har förutsättningar att bidra till fördjupning inom specialiseringen, men också att de övriga kurserna i religionsbeteendevetenskap är gemensamma med praktisk teologi och riskerar att ge specialiseringen en slagsida åt praktisk-teologiska frågor. Sammantaget är det bedömargruppens uppfattning att utbildningen med specialisering i religionshistoria och religionsbeteendevetenskap inte är tillräckligt kompatibel med de utbildningar som andra lärosäten erbjuder.

I ett rikstäckande perspektiv finns ett allmänt intresse av att examen får utfärdas.
Uppfylld.

I ett rikstäckande perspektiv finns ett allmänt intresse av att examen får utfärdas. Enskilda utbildningsanordnare med frikyrklig och katolsk profil bedriver redan religionsvetenskapliga och/eller teologiska utbildningar på grund- och avancerad nivå. Ett allmänintresse av en utbildning med östkyrklig profil får anses föreligga, även om profileringen måste ske på ett sådant sätt att utbildningen är kompatibel med befintliga utbildningar inom huvudområdet.

Personal**Omdöme: inte uppfyllt****Bedömningsgrund**

Antalet lärare och deras sammantagna vetenskapliga, professionsrelaterade och pedagogiska kompetens är adekvat och står i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt.

Antalet lärare och deras sammantagna vetenskapliga, professionsrelaterade och pedagogiska kompetens är adekvat och står i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt.

Inte uppfyllt.

Nedanstående bedömning grundar sig på den komplettering av personaltabellen som inkom efter det att intervjuerna ägt rum. Personaltabellen är densamma för kandidat-, magister- och masteransökan, men personalens deltagande i utbildningen på olika utbildningsnivå anges i denna.

Lärarna är organiserade i tre ämneskollegier, bibelvetenskap med religionshistoria, kristendomens historia med systematisk teologi och praktisk teologi med religionsbeteendevetenskap. Lärarkompetensen inom bibelvetenskap, kristendomens historia och praktisk teologi är enligt bedömargruppen god. Bibelvetenskap har två fast anställda lektorer (sammanlagt 70 % i utbildningen) och en timanställd lektor vars tjänst kanske kommer att omvandlas till en fast anställning på 50 %. Två är disputerade i filologi och en i exegetik. Deras vetenskapliga produktion har en tydlig inriktning på receptionshistoria. Därtill finns två adjunkter (sammanlagt 100 % i utbildningen). Kristendomens historia har två professorer, en docent (25 % i utbildningen), en disputerad adjunkt (20 % i utbildningen) och en lektor som tidigare har haft 30 % i utbildningen och som planeras att återanställas vid beviljande av ansökan respektive anslag. Praktisk teologi framstår som ett flaggskepp, med fyra lektorer varav en har uppnått pensionsålder och en är projektanställd (sammanlagt 150 % i utbildningen) samt två adjunkter (sammanlagt 50 % i utbildningen).

Lärarkompetens inom systematisk teologi med en lektor (10 % i utbildningen) och en adjunkt (10 % i utbildningen) är enligt bedömargruppen tillfredsställande. Båda lärarna har relevant kompetens för att undervisa i systematisk teologi. Bedömargruppen noterar att det sammanlagda tidsomfånget för deras insatser i utbildningen förefaller vara litet. Eftersom de båda lärarna enligt ansökan är tillsvidareanställda på heltid verkar det dock rimligt att de vid behov kan tas i bruk för mer omfattande undervisningsinsatser inom utbildningen. Därtill är det möjligt att ämnesföreträdaren för

kristendomens historia med systematisk teologi gör en del av sin undervisning inom systematisk teologi, även om detta inte klart framgår av personaltabellen.

Lärarkompetensen i religionshistoria och religionsbeteendevetenskap är i bedömargruppens åsikt inte tillfredsställande. I religionshistoria listas två lektorer, varav en visstidsanställd (sammanlagt 50 % i utbildningen) och en adjunkt (50 % i utbildningen). Ytterligare en lektor benämns som lektor i bibelvetenskap med religionshistoria. Ingen av dessa har religionshistorisk forskarutbildning eller dokumenterad erfarenhet av religionshistorisk forskning och undervisning eller deltagande i internationella religionshistoriska konferenser. Den ena lektorn är disputerad i kyrkovetenskap. Hans avhandling, liksom flertalet övriga publikationer, behandlar syrisk-ortodox liturgi. Den andra lektorn forskar också om ortodox teologi och ortodox kyrkoliv. Hennes avhandling handlar om förkristna trosföreställningars inflytande på ortodox kristendom i Ukraina. Adjunkten har 2004 påbörjat forskarutbildning i religionssociologi med fokus på identitetsskapande och integration hos syrisk-ortodoxa kristna i Schweiz. Bedömargruppen anser även att den religionshistoriska ämnesbredden i kursplanerna är otillräcklig.

Bedömargruppen kan konstatera att specialiseringen religionshistoria till stor del ägnas åt de abrahamitiska religionerna. Utöver den första kursen om världsreligionerna och de heliga skrifterna behandlar endast en kurs Asiens religioner, och i ansökan framkommer att lärosätet saknar en fast lärarresurs för att kunna ge denna kurs. För att bedriva utbildning inom religionshistoria fram till kandidatexamen bör som ett minimum krävas att det vid lärosätet finns någon fast anställd lärare med vetenskaplig kompetens inom religionshistoria som självständig disciplin inom såväl Asiens religioner som judendom och islam. Lärosätet har såväl i självvärdering som vid intervjuerna anfört att detta behov kan täckas upp genom att ta in timlärare. Bedömargruppen delar dock inte denna slutsats och anser att detta inte vore tillräckligt för att säkerställa den vetenskapliga, professionsrelaterade och pedagogiska kompetensen inom religionshistoria, vilket utgör en viktig del i en kandidatexamen inom religionsvetenskap och teologi.

Även inom specialiseringen religionsbeteendevetenskap listas ett antal lärare som tillhör ämneskollegiet praktisk teologi med religionsbeteendevetenskap. Organiseringen gör specialiseringen åtskild från religionshistoria, som ämnesmässigt vore den mest näraliggande specialiseringen. Som verksamma inom religionssociologi anges en lektor (30 % i utbildningen) och en professor med relevant kompetens som har uppnått pensionsåldern. Båda lärarna är emellertid projektanställda, vilket väcker frågor om hur utbildningen ska bedrivas på sikt. För utbildningsbehovet inom religionspsykologi planeras en projektanställning för en docent som ska ersätta en tidigare projektanställning (40 % i utbildningen) och det planeras för en adjunktstjänst om 20 %; i tabellen återfinns en timanställd adjunkt med 20 % i utbildningen. De tre lärarna har alla sin bakgrund i psykologi, men ingen har forskat i religionspsykologi. För att utbildning inom religionsbeteendevetenskap fram till kandidatexamen ska kunna bedrivas behöver lärosätet enligt bedömargruppen tillse att det finns åtminstone någon tillsvidareanställd lärare med dokumenterad forskningskompetens inom området.

De flesta lärarna har många års dokumenterad erfarenhet av undervisning, men i vilken utsträckning de även har formell högskolepedagogisk utbildning framgår inte av ansökan. Det framgår dock att pedagogisk fortbildning erbjuds, och vid intervjuerna uttrycktes en generell medvetenhet och

beredskap för fortbildning exempelvis om digitalt lärande. Den professionsrelaterade teologiska kompetensen framstår som generellt hög bland lärarna, varav många är verksamma som präster och kyrkomusiker.

Enligt bedömargruppens mening har lärosätet fullgod kompetens för att bedriva utbildningen inom bibelvetenskap, kristendomens historia, systematisk teologi och praktisk teologi. Bedömargruppen anser dock inte, trots lärosätets goda ansatser, att den vetenskapliga, professionsrelaterade och pedagogiska kompetensen inom religionshistoria och religionsbeteendevetenskap är adekvat och står i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt.

Utbildningsmiljön**Omdöme: inte uppfyllt****Bedömningsgrunder**

Det finns en för utbildningen vetenskaplig och professionsinriktad miljö och verksamheten bedrivs så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning.

Lärosätet säkerställer att studenterna tar en aktiv roll i att utveckla utbildningen.

Relevant samverkan sker inom och utanför akademien.

Det finns en för utbildningen vetenskaplig och professionsinriktad miljö och verksamheten bedrivs så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning.
Inte uppfyllt.

Den organisatoriska miljö inom vilken utbildningen bedrivs är svår att överblicka utifrån ansökan. Till viss del kan detta bero på att organisationen innehåller både en högskole- och en folkhögskoleled samt en överordnad struktur. Genom kompletteringar och intervjuer har organisationsstrukturen förtydligats för bedömargruppen. Lärosätet har vid intervjuerna också förtydligat hur den i ansökan nämnda "neo-kollegiala modellen" i praktiken tillämpas. Bedömargruppen menar att lärosätet på ett övertygande sätt har säkerställt det kollegiala inflytandet i organisationen. Genom tydliga och rimliga närvarokrav på den undervisande personalen förefaller lärosätet också ha en genomtänkt och framgångsrik strategi för att hantera den utmaning som den stora andelen deltids- och distansarbetande lärare innebär. Ämneskollegiernas månatliga sammankomster bidrar till den kollegiala vidareutvecklingen av utbildningen. Bedömargruppen ser positivt på detta sätt att organisera utbildningsmiljön.

En stor andel av studenterna är distansstuderande. Lärosätet arbetar aktivt för att inkludera dessa studenter i utbildningsmiljön. Vid intervjuerna bekräftades för bedömargruppen att distansstudenterna upplever sig inkluderade i miljön och att de har regelbunden och tillräcklig kontakt med lärarna.

Samverkan med folkhögskoleverksamheten bidrar till den professionsinriktade miljön. Många av lärosätets studenter har för avsikt att bli präster, kyrkomusiker eller kyrkoarbetare med andra uppdrag. Folkhögskoleverksamheten erbjuder dessa studenter möjlighet till träning i de praktiska aspekterna av deras kommande professioner, vilket bedömargruppen finner positivt. Bedömargruppen noterar också att det medför vissa risker att samordna akademisk utbildning med folkhögskoleutbildning, eftersom dessa två utbildningsformer styrs av delvis olika ideal. Bedömargruppens slutsats med hänsyn till intervjuerna är dock att lärosätet tillfredsställande säkerställer att den praktiska utbildningen inte blandas samman med högskolans vetenskapliga utbildning.

På flera sätt föreligger förutsättningar för en god vetenskaplig miljö för utbildningen. Lärarna inom några av specialiseringarna är vetenskapligt högst kompetenta samt aktiva inom sina forskningsområden. De flesta lärarna har minst 20 % forskning i tjänsten, och av intervjuerna drar bedömargruppen slutsatsen att denna forskningstid utnyttjas effektivt. Därtill kommer att, som det framhålls i ansökan, studenterna själva i många fall bidrar med spetskompetens genom gedigna kunskaper i de traditionella liturgiska språken. Däremot är lärarkompetensen inom religionshistoria och religionsbeteendevetenskap otillfredsställande. Det innebär att tillräcklig forskningsanknytning kommer att saknas i dessa delar av utbildningen. Bedömargruppen menar därför att sambandet mellan forskning och utbildning inte i alla delar av huvudområdet religionsvetenskap och teologi är tillfredsställande.

Lärosätet säkerställer att studenterna tar en aktiv roll i att utveckla utbildningen.
Uppfylld.

Av ansökan framgår hur lärosätet arbetar för att studenterna ska ta en aktiv roll i att utveckla utbildningen. Vid intervjuerna förtydligades att utvecklandet av en egen studentorganisation inte har varit möjligt inom ramen för den nuvarande strukturen, där utbildningen är förlagd till Enskilda Högskolan Stockholm. Bedömargruppen finner lärosätets plan för arbetet med studentinflytande i egen regi som övertygande.

Bedömargruppen anser att intervjuerna bekräftade att lärosätets studenter verkligen är engagerade i utveckling och utvärdering av utbildningen. Studenterna är representerade i ämneskollegierna, där kursplanerna bereds. De kursvärderingar som görs vid slutet av varje kurs är tydligt relaterade till lärandemålen. Under intervjuerna framträdde bilden av en studentgrupp som är väl insatt i utbildningens upplägg, vars synpunkter tas emot positivt av lärosätets ledning och lärarkår och som genom utbildningen utvecklar en akademisk mognad och en god förmåga att reflektera över sitt eget lärande.

Relevant samverkan sker inom och utanför akademien.
Uppfylld.

Bedömargruppen anser att relevant samverkan sker med det omgivande samhället. Genom att utbildningen sker i närhet till folkhögskoleverksamheten bedrivs ett naturligt samverkansarbete. Särskilt värt att notera är att arbetet med studenternas engagemang i utbildningen i sig fungerar som ett slags samverkan med det omgivande samhället, då detta arbete främjar demokrati och

jämställdhet i studenternas kyrkliga sammanhang. Lärosätet har väl upparbetade samarbeten med exempelvis Paideia folkhögskola, Södertälje kommun och flertalet ortodoxa och orientaliska kyrkor i Sverige.

Samverkan inom akademien sker också, men kan med fördel byggas ut i samband med att utbildningen avskiljs från Enskilda Högskolan Stockholm. Bedömargruppen anser att lärosätet för att behålla sin plats som del av en nationell forsknings- och utbildningsmiljö bör söka fortsatt samarbete med Enskilda Högskolan Stockholm och gärna även inleda samarbeten med andra högskolor, till exempel Södertörns högskola.

Resurser

Omdöme: uppfyllt

Bedömningsgrunder

Det finns tillgång till en stabil och ändamålsenlig infrastruktur på kort och lång sikt.

De tillgängliga resurserna utnyttjas effektivt för att hålla en hög kvalitet i verksamheten.

*Det finns tillgång till en stabil och ändamålsenlig infrastruktur på kort och lång sikt.
Uppfyllt.*

Lärosätet har nyrenoverade och ändamålsenliga lokaler i egen ägo med lektionssalar, arbetsplatser för lärarna och forskarna samt kontor för den administrativa personalen. Det finns likaså studieplatser för studenterna i byggnaden. Bedömargruppen finner i lärosätets lokalplanering en lovvärd intention att lokalerna för lärarna och studenterna ska finnas nära varandra för att underlätta kontakter och möten inom och mellan de båda grupperna. Lokalerna är handikappanpassade och ligger i centrum av Södertälje nära pendeltågsstationen. Lärosätet är lätt att nå också för dem som reser kollektivt. Södertälje passar enligt bedömargruppen utmärkt för en etablering av en högskola med östkyrklig inriktning i och med närvaron av flera östkyrkor i staden. Den geografiska närheten till Södertörns högskola kan också öppna för goda samarbeten mellan högskolorna.

Biblioteket är under uppbyggnad och innehåller för närvarande 10 000 fysiska böcker. Lärosätet har tillgång till 100 000 böcker och 2 000 tidskrifter digitalt. Den digitala delen av biblioteket blir särskilt viktig med tanke på att majoriteten av studenterna läser på distans. Redovisningen av tillgänglighetsförändringar av e-resurser är enligt bedömargruppen genomtänkt och robust. Samarbetet om manuskript i olika klosterbibliotek som redovisas är betydelsefullt och ändamålsenligt, särskilt med tanke på det tilltänkta fokuset i utbildningen på studiet av "heliga texter". Anslutningen till LIBRIS, som härigenom tillgängliggör de egna resurserna för andra bibliotek, är av vikt för att lärosätet ska bli en del av en vidare forsknings- och undervisningsgemenskap. Det framgår vidare i den komplettering till ansökan som insänts att den litteratur som ingår i de olika platsbiblioteken kommer att integreras i huvudbiblioteket.

Eftersom mycket av undervisningen bedrivs på distans är utvecklingen av de digitala verktygen central, till exempel upprättandet av ett digitalt klassrum under 2023. Det ger enligt bedömargruppen möjlighet att stärka kontakten mellan studenterna som är på plats och de studenter som studerar på distans.

Bedömargruppen anser också att valet av engelska som undervisningsspråk och det faktum att all kurslitteratur är på engelska förstärker möjligheten till internationalisering, men försvagar kontakten med den svenskspråkiga omgivningen.

De tillgängliga resurserna utnyttjas effektivt för att hålla en hög kvalitet i verksamheten.
Uppfylld.

Det finns vissa möjligheter för studenterna att bo på skolan i den del som lärosätet och folkhögskolan har gemensam. Bedömargruppen finner att lokaler, administration och övriga resurser utnyttjas effektivt, exempelvis genom att högskolan delar dessa med folkhögskolan.

Styrdokument**Omdöme: inte uppfyllt****Bedömningsgrunder**

Det finns utbildningsplan och kursplaner för hela utbildningen och dessa är utformade på ett adekvat sätt.

Styrdokumentet är kvalitetssäkrat.

Det finns utbildningsplan och kursplaner för hela utbildningen och dessa är utformade på ett adekvat sätt.

Inte uppfyllt.

Enligt ansökan är det ledningskollegiet som ansvarar för och fattar beslut om innehållet i utbildningsplaner och kursplaner efter att dessa först beretts i ämneskollegierna med stöd av verksamhetsutvecklarna. Det finns således en genomtänkt ordning för hur dessa till ansökan bifogade centrala styrdokument ska förberedas och beslutas. Viss komplettering relaterad till dessa dokument har skett i efterhand. Bedömargruppen anser dock inte att utformningen av utbildningsplan och kursplaner är adekvat. Följande kritiska synpunkter kan fungera som ett stöd i lärosätets korrigeringsarbete.

Utbildningsplanen för kandidatprogrammet i religionsvetenskap och teologi föreligger i två versioner, en på svenska och en på engelska. Mellan de två versionerna finns vissa diskrepanser. I den svenska versionen av utbildningsplanen anges att programmet leder till "kandidatexamen i teologi inom huvudområdet religionsvetenskap och teologi", medan den engelska versionen anger att examen på svenska benämns "Teologie kandidat". Den engelska versionens anvisning om

fördjupningsnivåns sista ämneskurser om 30 högskolepoäng skiljer sig från vad som sägs i den svenska, korrekta versionen. Detsamma gäller den respektive rubriceringen av kursutbudet på fortsättnings- och fördjupningsnivån.

Som behörighetskrav till programmet anges i utbildningsplanen att studenten ska uppvisa ”grundläggande behörighet som krävs för all högskoleutbildning”. Det bör dock noteras att kunskaper i svenska ingår i grundläggande behörighet för studier på högskolenivå i Sverige. Om det med hänsyn till att programmet helt och hållet ska ges på engelska inte är motiverat att kräva kunskaper i svenska för antagning till programmet bör detta enligt bedömargruppen skrivas in i utbildningsplanen.

Kurser och studiegång inom programmet beskrivs översiktligt i utbildningsplanen. Här finns emellertid oklarheter på flera punkter. Exempelvis ställer sig bedömargruppen frågande till uppgiften att baskursnivån ska omfatta kurser om 60 högskolepoäng inom religionsvetenskap och teologi ”eller liknande”. Likaså väcker formuleringen om kursvalet på fortsättnings- respektive fördjupningsnivån (61–120 högskolepoäng respektive 121–180 högskolepoäng) undran. På vardera nivå ska läsas ”30 hp antingen inom (a) Bibelvetenskap med religionshistoria, eller (b) Kristendomens historia med systematisk teologi, eller (c) Praktisk teologi med religionsbeteendevetenskap”. Frågan infinner sig om samma ämne måste väljas för 30 högskolepoäng på respektive nivå, eller om studenten kan byta ämne från fortsättnings- till fördjupningsnivån. På liknande sätt är det beträffande de övriga 30 högskolepoängen på respektive nivå oklart om valet av kurser där är fritt, så att studenten skulle kunna helt låta bli att studera något eller några av ämnena eller de däri ingående specialiseringarna.

Oklarhet råder även kring möjligheten att låta kurser inom annat huvudområde ingå i examen, där olika besked ges på olika ställen i utbildningsplanen – under rubrikerna Examen och huvudområde respektive Beskrivning av utbildningens innehåll och struktur. Det är inte tydligt huruvida kurser om 30 högskolepoäng inom vilket annat huvudområde som helst kan ingå i examen, eller enbart kurser inom ”annat relevant huvudområde”.

För examensarbetet om 15 högskolepoäng, som ingår i fördjupningsnivåns ”bundna” 30 högskolepoäng, gäller att det ska skrivas ”inom ett delområde med anknytning till religionsvetenskap och teologi som studenten läst på både fortsättnings- och fördjupningsnivå, varav minst 15 högskolepoäng på fördjupningsnivå.” Den diffusa formuleringen ”ett delområde med anknytning till religionsvetenskap och teologi” skulle kunna vara liktydig med fortsättnings- och fördjupningsnivåns tre ämnen (som under rubriken Beskrivning av utbildningens innehåll och struktur i utbildningsplanen benämns ”ämnesområden”), men även kunna syfta på någon av de sex specialiseringar som ingår i programmets tre ämnen. Hur omfattande studiet inom det aktuella ”delområdet” behöver vara på fortsättningsnivån framgår inte. Kraven för att ta ut en examen kan därför inte anses vara tillräckligt tydligt uttryckta.

Kursplanerna som medföljer ansökan är i stort sett enhetligt utformade och följer sedvanligt upplägg. Ämnesspecifik information om kursinnehåll och lärandemål kombineras med återkommande allmänna upplysningar om förkunskapskrav, undervisningsförlopp, examination, betygsnivåer, kursvärdering etc. De många motsägelser och inkonsekvenser som förekommer i dem

visar enligt bedömargruppen emellertid att det finns ett behov av att stärka arbetet med att kvalitetssäkra kursplanerna. Här nedan följer några exempel på detta.

En bristande konsekvens märks i upplysningarna som följer på kurstitlarna. När kursernas ämnestillhörighet anges, så används som benämning ibland det vidare ämne (av utbildningens tre sammansatta ämnen) inom vilket en kurs hör hemma, men ibland den specialisering (av sex) som ansökan också talar om. Sådan inkonsekvens riskerar att skapa oklarhet kring progressionen i utbildningen och kring kraven för examen.

I kursplanen för basårets introduktionskurs till religionsvetenskap och teologi används omväxlande termerna "course", "part" och "sub-course". Kursen har en sammansatt karaktär, som återspeglas i en viss otydlighet i kursplanen. Å ena sidan presenteras basårets introduktionskurs som en sammanhängande kurs med egen kursplan, å andra sidan framhålls att dess ingående fyra "delar" (som omfattar sammanlagt tio delkurser) utgör egna kurser som kan läsas i valfri ordning, och att inget samlat betyg sätts efter avslutad introduktionskurs.

För hela introduktionskursen, som volymmässigt utgör en tredjedel av hela kandidatprogrammet, saknas en beskrivning av undervisningsförloppet. Alla andra kursplaner förutom den avslutande uppsatskursen har annars samma standardtext, under rubriken Teaching.

Utbildningsplanen tyder på att kurserna enbart är tänkta att läsas av programstudenter: "Utbildningen ges i två studiegångar. Antingen som ett program om heltid, men som det är möjligt att studera i en annan studietakt genom individuellt val av kurser, eller inom ramen för det pastoralpedagogiska programmet som sker i samverkan med Sankt Ignatios folkhögskola." Inget sägs uttryckligen i ansökan om möjligheten att läsa dem som fristående kurser, men denna möjlighet framskyntar ibland implicit. Exempelvis nämns i den allmänna, inledande informationen i kursplanen för kursen i teori och metod som föregår uppsatskursen att den är obligatorisk för programstudenter, vilket för bedömargruppen implicerar att den även ges som fristående kurs. Om denna tolkning är korrekt, så menar bedömargruppen att formuleringen av adekvata förkunskapskrav till de enskilda kurserna är ännu viktigare än om kurserna endast läses av programstudenter.

För kurserna på fortsättningsnivå anges utöver allmän behörighet för högskolestudier inga eller begränsade förkunskapskrav, vilket för bedömargruppen väcker frågor kring progressionen i utbildningen. Ibland är det uppenbart osannolikt att denna grundläggande behörighet ger de nödvändiga förutsättningarna för studenterna att klara kursen. På några av de bibelvetenskapliga kurserna förväntas studenterna efter avslutad kurs kunna läsa texter på antika språk, men kurserna verkar inte innehålla språkliga inslag och språkkunskaper anges inte heller i förkunskapskraven. Om målet för en bibelvetenskaplig kurs i språklig version på akademisk nivå när det gäller språkfärdighet inskränker sig till att kunna läsa en biblisk text på originalspråket, så torde en studerande med denna meritering ha svårt att få den tillgodoräknad vid andra lärosäten.

På fördjupningsnivån finns däremot ett genomgående förkunskapskrav om kurser omfattande 30 högskolepoäng i religionsvetenskap och teologi, varav 7,5 högskolepoäng (i några fall 15 högskolepoäng) i det aktuella ämnet/specialiseringen – men det är ibland oklart huruvida dessa

poäng kommer utöver de 30 högskolepoängen. Det framgår inte heller om det är kurser på fortsättnings- eller fördjupningsnivå som här avses. Vid intervjuerna framvisades dock en medvetenhet om behovet av att göra progressionen mellan nivåerna tydligare i kursplanerna, vilket bedömargruppen uppmuntrar.

Poängtalet för den obligatoriska kursen i teori och metod som föregår den avslutande uppsatskursen anges i ansökan till 15 högskolepoäng, men senare i bilagan med studiegångar och kursutbud till 7,5 högskolepoäng.

Ser man till kursplanernas ämnesmässiga innehåll, så finns enligt bedömargruppen tydliga kvalitativa skillnader. Flertalet kursplaner ger adekvat information, men särskilt i religionshistoriska kurser där egen lärarkompetens saknas vid lärosätet märks en skillnad. Till de bristfälliga kursplanerna hör den för Asiatiska och antika religioner. Kursinnehåll, lärandemål och litteraturlista svarar inte mot varandra. Antikens religioner figurerar endast i kurstiteln och i titeln på en bok i litteraturlistan, där för övrigt enbart religioner från medelhavsområdet behandlas. Varken beskrivningen av kursens innehåll eller lärandemålen berör antikens religioner. Asiens religioner ges inte heller något företräde i innehållsbeskrivning och lärandemål, och inte heller märks detta i litteraturlistan där vedertagen litteratur till Asiens religioner saknas. Detta tyder snarare på att kursen handlar om världsreligionerna generellt. Det sista lärandemålets essentialiserande formulering ("the idiosyncratic essence of a particular religion") är dessutom anmärkningsvärd i ett religionshistoriskt sammanhang. En annan kurs i religionshistoria, Religionshistoria och religionsfenomenologi, har lärandemål och en litteraturlista som gör det oklart huruvida det fenomenologiska studiet också kopplas till studiet av världsreligionerna. Denna kursplan innehåller därtill det uppenbart malplacerade lärandemålet "interpret canons by using the methods provided in the course". Detta är samma lärandemål som också förekommer i en kurs i praktisk teologi, men där det naturligt hör hemma.

Styrdokumentet är kvalitetssäkrade.
Inte uppfyllt.

Bedömargruppen konstaterar att det i styrdokumentens utformning finns sådana brister att de inte kan anses vara i tillfredsställande grad kvalitetssäkrade. Detta ger anledning att här särskilt kommentera de grundläggande betingelser för kvalitetssäkringen av utbildningen som redovisas i ansökan. Därav det följande allmänna resonemanget.

Av ansökan framgår att det finns ett särskilt policydokument för kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling av utbildning vid lärosätet. Generellt framgår en god ambition i detta avseende i den utförliga redovisningen av kvalitetsarbetet, under rubriken Kvalitetssäkring och kvalitetsarbete vid Sankt Ignatios. Kvaliteten i styrdokument som utbildnings- och kursplaner kan sägas avspegla hur detta kvalitetsarbete fungerar. Samtidigt är det uppenbart att förutsättningen för detta arbete också ligger i organisationen av lärosätet som helhet, i dess struktur och ledning.

För den exekutiva strukturen beskrivs en delegationsordning från Stiftelsen Sankt Ignatios styrelse till rektor och vidare till biträdande rektorer. Flertalsformen indikerar att både folkhögskole- och högskoledelen avses och i följebrevet till regeringen tydliggörs också att det ska finnas två

biträdande rektorer inom Sankt Ignatios. Från de biträdande rektorerna delegeras sedan vidare till verksamhetschefer/utbildningsledare och verksamhetsutvecklare. Vad beträffar den kollegiala strukturen är det emellertid enbart förhållanden inom högskoledelen som står i fokus. Bedömargruppen har i en sen komplettering av ansökan erhållit en skiss över hur den samlade verksamheten inom folkhögskole- och högskoledelen ska organiseras under rektors ledning.

Generellt ger ansökan bedömargruppen intrycket att det inom lärosätet byggs upp en omfattande organisation för en relativt liten verksamhet, med risk för att oklarheter uppstår kring ansvarsförhållanden och delegationsordning. Redogörelsen för var ansvaret för styrdokument som utbildnings- och kursplaner ligger illustrerar detta förhållande. I ansökan slås fast att rektor är ”ytterst ansvarig för att det finns styrdokument för utbildningarna (utbildningsplaner och kursplaner). Ansvaret delegeras som ett uppföljningsansvar till prefekt för högskolan.” Det är emellertid i lärosätets ledningskollegium – där rektor ingår i sin roll som ledare för verksamheten vid hela Stiftelsen Sankt Ignatios – som besluten om dessa styrdokument fattas, efter att ämneskollegierna med stöd av särskilda verksamhetsutvecklare utarbetat förslag till utbildningsplaner och kursplaner. Det är också i ämneskollegierna som kursplaner och litteraturlistor revideras på delegation av ledningskollegiet. För ett väl fungerande arbete med kvalitetssäkringen av utbildningarnas styrdokument är det därför av stor vikt att upprätthålla en hög kompetensnivå för denna uppföljning där ansvaret i sista hand faller på rektor, även om det finns ett delegerat uppföljningsansvar hos lärosätets prefekt.

Bedömargruppen hoppas att denna genomgång och dess exempel på bristande kvalitetssäkring ska kunna fungera som ett stöd i lärosätets arbete med att säkerställa adekvata styrdokument.

Säkerställande av examensmål**Omdöme: uppfyllt****Bedömningsgrund**

Genom utbildningens utformning, genomförande och examination säkerställs att studenterna uppnått målen i examensordningen när examen utfärdas.

Genom utbildningens utformning, genomförande och examination säkerställs att studenterna uppnått målen i examensordningen när examen utfärdas.

Uppfyllt.

Till ansökan har bifogats ett matrisdokument som beskriver progressionen inom det tilltänkta utbildningsprogrammets sex ämnesmässiga specialiseringar i relation till Högskoleförordningens nationella examensmål för kandidatexamen.

För framtagande och uppföljning av matrisdokumentet svarar ett särskilt programråd, vilket är gemensamt för kandidatprogrammet och det pastoralpedagogiska program som ges i samverkan med Sankt Ignatios folkhögskola.

Det finns således en uttalad plan för hur examensmålen ska säkerställas i utbildningen. Av ansökan framkommer också att det finns en långsiktig plan för återkommande programvärderingar med extern granskare, liksom för interna examensgranskningar. Detta finner bedömargruppen lovvärt, även om man kan fråga sig varför dessa två processer, som i mycket torde överlappa varandra, inte samordnas. Som de beskrivs i ansökan ska de genomföras med olika periodisering och med delvis olika funktioner, ansvariga för genomförande och uppföljning. Detta exemplifierar en tendens till tung administrativ överbyggnad som bedömargruppen noterat.

Matrisdokumentet preciserar hur utbildningsplanens examensmål ska förverkligas på specialiserings- och kursnivå genom progressionen i studierna. Dock saknas i matrisen något om uppfyllelsen av utbildningsplanens lokala examensmål om att den studerande ska "visa förmåga att analysera och kritiskt utveckla kunskap om religionens betydelse för ett hållbart samhälle i relation till ett demokratiskt, kulturellt och ekologiskt perspektiv". Ekologiska perspektiv behandlas uttryckligen endast i en kurs på fördjupningsnivå inom systematisk teologi, närmare bestämt kursen Modern Orthodox Theology II: Ecology, Gender and Sexuality.

Matrisdokumentet visar enligt bedömargruppen pedagogiskt hur de nationella examensmålen för kandidatexamen kan omvandlas och komma till uttryck i den progression i studierna som beskrivs i ansökan. Progressionen, inte minst vad gäller värderingsförmågor, framkommer däremot inte alls lika tydligt i utbildningsplanen och i kursplanerna. Hur den ambitiösa målbeskrivningen för fördjupningsnivån i ansökan ska uppfyllas är en utmaning: "Vidare skall studenten kunna värdera kunskapens roll i samhället och människors ansvar för denna i synnerhet i relation till huvudområdets vetenskapliga, samhällseliga och etiska aspekter, samt uppvisa personlig insikt om sitt eget behov av ytterligare kunskap och kompetens och hur hen skall erövra denna."

Den stora andelen distansstuderande utgör en speciell utmaning ifråga om säkerställandet av examensmålen. Möjligheten att läsa utbildningen på distans gör det utifrån ansökan osäkert om uppfyllelsen av examensmålet "visa förmåga att muntligt och skriftligt redogöra för och diskutera information, problem och lösningar i dialog med olika grupper" är säkerställd med särskilt avseende på de muntliga färdigheterna. I ansökan framhålls att studenterna "ger muntliga presentationer och deltar i seminariediskussioner i de olika kurserna". Av kursplanerna framgår dock att detta inte gäller för distansstudenter. För dessa studenter är den återkommande formuleringen att undervisning ges i form av föreläsningar med frivilligt deltagande jämte asynkron kommunikation via lärplattformen, medan examinationen sker genom hemtentor, papers och online-uppgifter. Detta gäller på alla kurser fram till examensarbetskursen, där muntlig färdighet ingår i lärandemålen och där både undervisning och examination innehåller obligatoriska muntliga moment. Bedömargruppen ser därmed utifrån ansökan en risk att distansstudenterna inte får den kontinuerliga träning i muntlig färdighet som krävs för att de efter avlagd examen ska ha nått det examensmålet.

Detta är dock en utmaning som lärosätet ingalunda är ensamt om, då den snabba digitala utvecklingen förändrar villkoren i hela högskolevärlden. Detsamma gäller utmaningen från AI-

tekniken beträffande skriftliga inlämningsuppgifter. Vid intervjuerna gavs uttryck för en stor medvetenhet om den problematiken och det sker ett arbete med att hantera denna på lämpligt sätt. Bedömargruppens samlade slutsats i ljuset av lärosätets pågående arbete är att säkerställandet av examensmålen sker på ett tillfredsställande sätt.

Bilaga 2: Stiftelsen Sankt Ignatios svar på delning av preliminärt yttrande

Universitetskanslersämbetets examenstillståndsprövningar

Delningssvar – synpunkter på preliminärt yttrande

Lärosäte: Stiftelsen Sankt Ignatios

Examen: Kandidatexamen i religionsvetenskap och teologi

SVAR TILL DELNING

Stiftelsen Sankt Ignatios uppskattar verkligen det arbete som bedömagruppen har gjort. I en process som denna finns alltid något att lära och vi är tacksamma för de synpunkter vi fått. Vi är väl medvetna om att flera ansökningar kan behöva göras för att kalibrera en kandidatutbildning så att den blir kompatibel med vad som anses vara praxis i en nordisk kontext. Det förefaller oss finnas vissa villkor som inte finns uppställda i någon offentlig förteckning eller manual. Samtidigt är vårt uppdrag att bereda plats inom en kandidat för ett östkyrkligt perspektiv. Då räcker det inte med att bara lägga till östkyrkliga studier eftersom kandidaten är begränsad till 180 hp, utan ämnen behöver integreras på ett annat sätt för att bereda plats för ett nytt perspektiv.

Nedan återfinns några uppgifter i det preliminära yttrandet som vi uppfattar vara felaktiga, några som vi – utifrån vårt eget perspektiv – uppfattar som en möjlig felaktig tolkning, och några där vi uppfattar att det finns utrymme för olika tolkningar där vi hade önskat ha en djupare dialog med bedömagruppen. Sammantaget menar vi att bedömagruppen tenderar att förstora bristerna, i synnerhet gällande religionshistoria, och även om vi inte kan förvänta oss att bedömagruppen ändrar sin uppfattning så hoppas vi ändå att bedömagruppen kan ta till sig våra svar, och få en större förståelse för vad ett östkyrkligt perspektiv inom religionsvetenskap och teologi kräver

Huvudområdet

Sida	Stycke	Rad	Korrigerings
2	4	1-2	Anställd personal finns inom religionshistoria. Hanna-Kulahina Stadnichenko är för närvarande anställd med extern finansiering men blir fast anställd vid beviljat anslag. Hon är religionshistoriker även om begreppet som används i Ukraina är religionsvetare (religious studies). Hennes forskning handlar just om religion som ett fenomen. Naturligtvis kan vi inte behålla en religionshistoriker utan examensrätt, men då spelar det ingen roll vilken anställningsform hon har. Även om hon är fast anställd blir det inte möjligt. Vad gäller kursutbudet inom religionshistoria, se nedan.
2	4	2-8	Kursen handlar inte om antikens religioner, utan om asiatiska och antika religioner. Även om den svenska översättningen möjligen kan tolkas som antikens religioner, så är det inte fallet med den engelska texten. "Asian and Ancient Religions" avser att göra kursen distinkt från de kurser som återfinns under det första året så att namnen inte blir för lika. I innehållet är det tydligt att kursen är en fördjupning av världsreligionerna. Under första året introduceras världsreligionerna i kombination med deras heliga skrifter, vilket är ett specialområde som vi har utvecklat såväl inom forskningen som i vår undervisning. Sedan presenterar vi fältet "Comparative Religion" som är Dr Kulahina-Stadnichenkos specialområde och som också är Dr Bar-Sawmes område genom sitt fokus på ritvetenskap. Under första året ger vi också kursen "History of Religion" som också hänger ihop med religionen som fenomen och med ritet och religionernas utveckling som fokus. Därefter kommer fördjupningen i världsreligionerna (Asian and Ancient Religions) mot bakgrund av första årets fenomenologiska perspektiv. Det är riktigt att vi under tredje året begränsar oss till judendom, kristendom och islam, eftersom vi anser oss sakna en djupare kompetens kring Asiens religioner, och hänvisar den som vill studera dessa religioner till att antingen slutföra sina studier vid ett annat lärosäte, eller göra den fördjupningen på avancerad nivå vid annat lärosäte. Det är orimligt att varje lärosäte har full kompetens inom alla religioner. Östkyrkliga studier finns t.ex. inte på alla lärosäten.
2	4	8-15	Begreppet "essence" på engelska behöver inte och skall inte förstås i detta sammanhang som essentialiserande. På engelska avser begreppet egenskap eller kvalitet, jmf. "The essence of his argument was that education should continue throughout life." Innebörden i lärandemålet bör således vara att skilja mellan specifika egenskaper hos religioner och bakomliggande gemensamma fenomen. Det ger också en annan bild av hur vi beskriver kurserna.

			I kursen ”Jewish, Christian, Muslim Religions I: Introduction and Historical Overview” så återkommer följande beskrivning i kursens innehåll: “While these monotheistic religions are studied as objects in their own right, with all their internal complexity and particular historical settings and expressions, students also search for overlaps, common grounds, and traces of interactions between them, as it is in such points of intersections that both similarities and differences become most tangible.” Här är det tydligt att var och en av religionerna studeras i sin egen rätt och att det komparativa perspektivet kompletterar detta. Detta återkommer också i lärandemålen: “describe the three major monotheistic religions through history in a thorough manner”. Studiet av hur judendom, kristendom och islam är ”co-produced” är en erkänd disciplin inom religionshistoria och i receptionsteori och har fått ett tydligt uppsving under 2000-talet. Forskning om hur rabbinsk judendom och tidig kristendom utvecklades i dialog med varandra är välkänt. Den forskning som bland annat Miriam Lindgren Hjälms bedriver där man också visar hur islam inte bara tar emot utan också bidrar till kristendomens och judendomens utveckling är mindre känd men icke desto mindre en pågående och erkänd forskning. De komparativa studierna anser vi därför inte vara artskilda från studierna av de enskilda religionerna.
3	2	1-2	I vilket avseende som fördjupningen är otillfredställande vad gäller religionsbeteendevetenskapen är oklart för oss. Om argumenten går i samma linje som med religionshistoria så vill vi även här notera att vi har en religionssociolog som är anställd inom ett forskningsprojekt, Tetiana Kalenychenko, men hon blir inlasad och blir därmed fast anställd oavsett examensrätter. Liubov Sokol är dock enbart psykolog, motsvarande docent, men hennes område är moralisk och andlig utveckling. I det senare fallet kan man naturligtvis hävda att hennes kompetens inte är tillräcklig, men här har vi förstärkt de bitar som vi bedömer behöver finnas inom programmen. Det är riktigt att vi har ett begränsat utbud under år 3, men under år 1 och år 2 återkommer religionsbeteendevetenskapen som en självständig disciplin. Under det tredje året utgör disciplinen ett centralt perspektiv och inte underordnat praktisk teologi, men inte inom ramen för en självständig kurs, då vi bedömer att vi får svårt att få studenter till sådana kurser, men vi vill ändå få med detta i studiet av kyrkorna.

Personal

Sida	Stycke	Rad	Korrigerig
4	3	5-8	Hanna Kulahina-Stadnichenkos nuvarande forskning behandlar religionens funktion i mellanrummet mellan ett individuellt och ett kollektivt plan där religiösa erfarenheter påverkar den sociala värdegemenskapen. Hon deltar flitigt i konferenser kring ”religious studies” som är det begrepp som används i Östeuropa. På samma sätt deltar Miriam Lindgren Hjälms i konferenser som arbetar med religionshistoriska perspektiv, med särskilt fokus på texternas interaktion. Däremot har vi ingen expert på Asiens religioner, vilket vi har motiverat med att det är för få undervisningstimmar för att erbjuda en heltidstjänst, eller ens en halvtid. Kombinationen med en lektor som fokuserar på religiösa erfarenheter och som är utbildad inom ”religious studies” med fokus på förkristna föreställningar och religionshistoriska metoder, Dr Kulahina-Stadnichenko, och en annan som fokuserar på co-production av texter med fokus på judendom, kristendom och islam utifrån hermeneutiska metoder, Dr Lindgren Hjälms, bedömer vi vara tillräcklig för att erbjuda en god grund inom religionshistoria, med undantag för Asiens religioner.
5	1	3-9	Hanna Kulahina-Stadnichenko är utbildad i vad som motsvarar religionshistoria, men inte inom judendom, kristendom och islam. Kompetensen kring judendom och islam ingår i Miriam Lindgren Hjälms forskning, men att man skulle ha en lektor i var och en av religionerna förefaller orimligt. Vilket annat lärosäte har den bredden? Skulle detta i så fall avse en lektor per asiatisk religion, och på vilket sätt skall vi betrakta kompetensen inom judendom och islam? Förväntas det att man skall kunna läsa judendom och islam med en sådan bredd att det ger full rättvisa åt vardera religionen? Skall man kunna läsa samtliga religioner var för sig till och med det tredje året? Vi tolkar bedömargruppen som så att ni önskar att vi hade en religionsvetare med fokus på skolämnet religion eller disciplinen religionshistoria såsom den uttrycks i en svensk kontext. Här har vi valt annorlunda genom att istället kombinera religionsfenomenologi och religionssociologi (Dr Kulahina-Stadnichenko) med hermeneutik (Dr Lindgren Hjälms), vilket vi tycker ger rättvisa åt religionshistoria, vilket kan vara rätt eller fel. Här hade vi gärna sett en fördjupad diskussion vilket skulle hjälpt oss vidare.
5	2	7-9	Återigen lyfts frågan om anställningsformen av lärarna. Utan examensrätt kan vi inte behålla alla lärare, men de är redan nu anställda och Tetiana Kalenychenko har ett forskningsprojekt som leder till fast

			tjänst oavsett utfallet av ansökan. Däremot kommer inte José Casanova att vara kvar, men vi har inte byggt utbildningen kring honom. Tetiana är religionssociolog även om hon har en bred bas. Däremot är det riktigt att vi inte har någon renodlad religionspsykolog, men Liubov Sokol kommer mycket nära. Vi tolkar bedömargruppen som att det behöver finnas en anställd religionspsykolog, förutom en religionssociolog, och att enbart psykolog med etiskt och existentiellt fokus inte är tillräckligt. Även här hade det varit önskvärt med en djupare dialog, vilket skulle hjälpt oss att gå vidare.

Utbildningsmiljön

Sida	Stycke	Rad	Korrigerig
7	2	8-9	Angående otillfredställande lärarkompetens inom religionshistoria och religionsbeteendevetenskap se ovan.

Resurser

Sida	Stycke	Rad	Korrigerig

Styrdokument

Sida	Stycke	Rad	Korrigerig
10	2	35	I såväl den engelska som den svenska utbildningsplanen anges motsvarande i kortform på svenska respektive engelska utan

			huvudområde. "Bachelor of Theology" i den svenska utbildningsplanen och "teologie kandidat" i den engelska utbildningsplanen. Vår bedömning var att "kandidat i teologi" och "teologie kandidat" är ekvivalenta motsvarigheter och därför ändrades inte lärarkollegiets beredda plan, även om vi såg detta.
10	2	7-9	"30 additional higher credits in religious studies and theology can be included in the degree" skiljer sig från den svenska som anger "30 hp ytterligare inom religionsvetenskap och teologi." Den svenska är korrekt men den engelska har knappast någon direkt betydelse då examen ändå måste omfatta 180 hp och endast 30 hp från annat huvudområde kan ingå.
10	3	1-8	Det är vår uppfattning att utbildningsplanen anger att grundläggande behörighet skall tillämpas men vid utländsk examen sker en annan specificering: "Utländsk examen skall motsvara gymnasium, high school, eller liknande, vars examen skall inkludera kunskaper motsvarande samhällskunskap, och den sökande skall också uppvisa kunskaper motsvarande engelska 5. Om engelskakunskaperna inte kan verifieras kan studierektor besluta om prövning av reell kompetens i engelska. Om utländsk examen inte kan verifieras kan studierektor besluta om prövning av reell kompetens." Skrivningen tydliggör vad som förutsätts vid utländsk examen, men vid svensk examen gäller grundläggande behörighet. Kan visserligen skrivas annorlunda, men vi anser att utbildningsplanen ändå ger tillräcklig och rättssäker vägledning för antagning.
10	4	3-5	Huvudområdet religionsvetenskap och teologi ser olika ut i olika länder och benämns olika. Därför säger vi "religionsvetenskap och teologi eller liknande". Skulle möjligen formulerats "motsvarande", men här handlar det om ämnesområdets beteckning vid andra utländska lärosäten och därför valde vi liknande. Kunde möjligen formulerats bättre, men ger tillräcklig hänvisning vid prövning av tidigare kurser vid andra lärosäten.
11	1	2-4	De enskilda kursplanerna reglerar progressionen och inte utbildningsplanen som endast anger att kurser på respektive nivå måste ingå. Det innebär att första året och första terminen på andra året är öppet för alla men andra terminen på andra året förutsätter tidigare studier i ämnesområdet, och sedan krävs det tidigare studier på andra året för det tredje året inom ämnesområdet. Det medför att programmet är designat så att alla ämnesområden läses under första året, och sedan minst två ämnesområden under det andra och sedan minst ett under det tredje året med fördjupning i en specialisering. Det är dock riktigt att om man snickrar ihop en kandidat från andra lärosäten för att sedan slutföra sina studier hos oss så kan man undvika fler områden. Möjligen skulle

			man definierat att minst två ämnesområden måste läsas på fortsättningsnivån, men läser man programmet hos oss så blir det oundvikligt att läsa minst två ämnesområden på fortsättningsnivån. På tredje året kan man läsa två ämnesområden men det går också att endast läsa ett område såsom programmet nu är designat. Tre fulla ämnesområden är inte möjligt på fördjupningsnivån, men genom att designa kurser som är gemensamma så blir det ändå möjligt att få med sig alla tre ämnesområdena indirekt.
11	2	4-7	Diskrepansen mellan formuleringen ”annat relevant huvudområde” som anges i vad som krävs för examen och formuleringen ”annat huvudområde” som anges i beskrivningen kan knappast vara avgörande för säkerheten då examen skall tas ut då beskrivningen kommer efter att examen har angetts där det definieras vad som menas med huvudområde. Den förra definierar snarare den senare än motsäger det.
11	3	1-14	Återigen regleras progressionen i kursplanerna. Syftet med delområde är att öppna upp för de studenter som har läst en kandidat vid annat lärosäte utomlands där de har alla förkunskaper men saknar skickligheten i att skriva uppsats som förutsätts för studier på avancerad nivå. Genom att säga delområde vill vi inkludera de som har studerat i annan ordning än den ämnesuppdelning som vi har vid Sankt Ignatios. Det finns ingen given uppdelning internationellt, och inte heller given i Sverige, men internationellt är det än mer differentierat. Vi ser inte att användningen av delområde skulle innebära att kraven för examen inte skulle vara tillräckligt klara. Förutsättningen för examensarbetet är jämväl att en man måste ha läst inom ett givet område på såväl fortsättnings- som fördjupningsnivå. En mer precis beskrivning begränsar snarare internationell samverkan än underlättar, vilket är en viktig förutsättning för Sankt Ignatios, och försvårar knappast samverkan med svenska lärosäten.
11	5	1-7	Vi delar bedömargruppens bedömning att det finns en inkonsekvens mellan att ange specialiseringarna på vissa kurser och ämnet på andra. Intentionen var att ange specialiseringarna, men sedan valde ett ämneskollegium att ange hela ämnet när alla specialiseringar skulle inkluderas. Bedömningen var då att det skulle vara okej om det blir tydligt, men det skapade snarare förvirring än förenkling.
12	1	1-4	Vi ser ingen otydlighet i hur baskursen är upplagd, vilket anges tydligt i den inledande beskrivningen: ”The course is offered on a basic level, within the main area of religious studies and theology. It is divided into ten sub-courses organized in four parts. Each part is an independent course, which can be read independently from the other parts, and the parts can be read in optional order. Each part is graded separately, and

			there is no grading on the entire course. The full course (60 credits) is mandatory for program students on the Bachelor level.” Sub-Courses kan inte läsas för sig då vi tror att det inte skapar ett tillräckligt sammanhang för fortsatta studier, men delarna kan läsas var för sig och i valfri ordning utan att det orsakar problem i tillägnelsen av lärandemålen.
12	2	1-4	Det är riktigt att ”teaching” saknas för delkurserna på basåret.
12	3	11-14	Kurserna kan läsas som enskilda kurser, men fokus ligger på att de skall ingå i programmet.
12	4	1-3	Det stämmer inte att inga förkunskapskrav anges på fortsättningsnivå. Under modul 1 och modul 2 på fortsättningsnivå anges inga förkunskapskrav, eftersom vi bedömer att de kan läsas utan förkunskapskrav, även om de är mer avancerade än grund. Däremot krävs förkunskapskrav vid modul 3 och 4 som delvis baseras på studier i modul 1 och modul 2. För dessa kurser förutsätts 30 hp i religionsvetenskap och teologi samt 7,5 hp i specialiseringen.
12	4	9-13	Frågan om språkrav är en komplicerad fråga och är en pågående diskussion hos oss där de språkliga kraven är mycket höga för prästkandidaterna. Om vi inför språkliga krav i progressionen så kommer den språkliga progressionen i centrum där flertalet av de som studerar från andra lärosäten får svårt att följa våra kurser. Vi valde därför att ta bort språkraven helt och hållet. Istället förde vi över språkkurserna till folkhögskolan där prästkandidaterna läser språken och grundtexterna, vilka de sedan använder på högre nivåer för uppsatser och liknande. I och med att vi tog bort språkravet har intresset för bland annat bibelvetenskap och patristik ökat kraftigt. Systemet fungerar bra i förhållande till såväl Princeton som Harvard där folkhögskolans kurser accepteras som bevis på att man har språklig kompetens vid sidan om den exegetiska kompetensen, och där man har en liknande erfarenhet som vi har. Däremot är den nordiska modellen mer fokuserad på att språken integreras i kurserna, även om den utgår från en lägre nivå. Därför införde vi en språklig variant på NT-kursen där de som inte kan grekiska kan få stöd från folkhögskolan som erbjuder en kurs parallellt med högskolan. För att skapa kompatibilitet införde vi ett lärandemål för att markera att de som väljer den språkliga varianten åtminstone ska kunna läsa en text från Nya Testamentet. Det är vår bedömning att den språkliga progressionen på kandidatnivå behöver vara avsevärt högre än vad den är på svenska lärosäten för att egentligen vara relevant för en kandidatexamen. Vi har formulerat lärandemålen så att de ger utrymme för att kunna fullgöras antingen med en språklig kompetens eller utan språklig kompetens, och inte heller begränsat till ett givet språk, eftersom våra målgrupper har olika förutsättningar och språkliga kompetenser, vilka vi vill ta tillvara. Så frågan är mer komplex

			för oss än hos de flesta andra lärosätena. Det handlar dock inte om att bara läsa en text, utan samtliga lärandemål utgår från att man läser källtexterna, men man får välja om man vill arbeta med grundtexterna eller översättningar. Väljer man den språkliga varianten så måste samtliga lärandemål uppfyllas i relation till grundtexten. Samtidigt är många av våra grundtexter i sig ett resultat av ett översättningsarbete, såsom i fallet med syriska targumer, och arabiska targumer. Den här frågan kan inte enkelt lösas i en ansökan utan kräver flera år av utvecklingsarbete för att inte reducera en mångfacetterad östlig tradition till en erasmisk artefakt. Samtidigt inser vi, efter intervjun, att bedömargruppen har rätt i att våra överväganden medför förlorad kompatibilitet med svenska lärosäten, vad gäller bibelvetenskap, för att möjliggöra för våra studenter att gå vidare till andra lärosäten i Sverige och i Norden. Vi har inte löst frågan vad gäller språklig kompatibilitet på ett tillfredställande sätt, och måste lägga till språkkrav för bibelvetenskapens kurser, vad gäller grekiska och hebreiska, för nordisk kompatibilitet.
12	5	1-6	Vi anser att det framgår med tillräcklig tydlighet vad som krävs och det framgår av kurserna vilken nivå som avses. I t.ex. fallet med "Biblical Criticism, Reception History, and Reception Theory": "General requirements for university studies. 60 credits in Religious Studies and Theology. (with at least 15 on intermediate level). 15 credits in Biblical Studies." Här är det klart att det krävs 60 hp inom religionsvetenskap och teologi varav minst 15 hp på fortsättningsnivå samt 15 hp inom bibelvetenskap. Inget säger att det skall vara utöver 60 hp. Här anges också nivån: "First Cycle (300-Level)", dvs kandidatnivå, tredje året. Under general information anges det också: "The course is given on intermediate level, within the main area of Religious Studies and Theology." Här framkommer nivån återigen. Vi har valt denna dubbla beskrivning därför att engelskan har i princip bara Basic (100-level) och Intermediate (200-level and 300-level) inom First Cycle, även om man kan kalla 200-nivån för Intermediate A och 300 Intermediate B. Genom denna dubbla markering som återfinns i alla kursplaner blir det tydligt vilken nivå vi talar om. Vi behöver dock jobba med detta, och det går att göra det tydligare, men att informationen skulle vara så pass bristfällig att man måste underkänna den verkar orimligt.
13	3	4-7	Se ovan gällande "Asian and Ancient Religions". Här tror vi att vårt erkännande om att vi saknar kompetens kring Asiens religioner har fått för stor konsekvens. Vi saknar inte religionshistorisk kompetens, utan just kompetens inom Asiens religioner och kursen handlar inte om Antikens religioner, vilket "Ancient" inte avser och som inte finns i innehållet, utan det handlar om en fortsättning kring världsreligionerna. Fokus i kursen gäller att se gemensamma drag mellan religionerna och det som är distinkt för var och en av religionerna. "Essence" behöver

			inte och skall inte i detta fall tolkas som den svenska motsvarigheten "essens" utan förstås i ett kvalitativt avseende. Se vidare ovan.
13	3	16-19	Kursen "History of Religion: Phenomenology of Religion" handlar inte om världreligionerna överhuvudtaget och det finns därför ingen oklarhet om det fenomenologiska studiet kopplas till världsreligionerna, utan kursen handlar om religionsfenomenologi och läser man Cox bok så får man en översikt över olika teorier om religionsfenomenologi som problematiseras.
13	3	20-23	Ämneskollegierna använde en gemensam mall som de förde över alla kurser till och det är bara här en rest finns från mallen vilket inte har skett med någon annan kurs.
14	3	1-19	Vi tar till oss detta som en hjälp från bedömargruppen. Dock blir den framför allt gällande för masteransökan där kollegiet missförstod förhållandet mellan område och huvudområde som ledde fram till en förändring i sista momangen, medan kandidaten är betydligt bättre säkrad där en sådan ändring inte behövde göras.

Säkerställande av examensmålen

Sida	Stycke	Rad	Korrigerig